

DOLMEN

POEMAS

Vrbaro & Moledo

ACADEMIA
REGIA

627

41627

DOLMEN

M. Torres

Portada de M. Torres.

LIBRO PREGA POSIBLE
COMPTON

Manoel R. Vieira

ADICATÓREA

A EM. MICHEL VENTURA BALAÑA,

POETA CATALÁN QUE TROVA
EN TODAL' AS LINGOAS D' IBE-
RIA. C' A DO REY SABIO CAN-
TOU A DOCE FALA - *FALA
ARMOÑOSA... ¡NON MORRE-
RÁS!* - SEN TER ESTADO
EN GALICIA.

*Pro D. Enrique Pimentel,
alma boa e ceñosa, con toda a
feno e preiteira. Michel
Vigo, 14-9-51*

R. 11686

Admission

EMMETT MICHEL VICTORIA BELLA

STATE OF CALIFORNIA

COUNTY OF ...

...

...

...

...

...

LONXE DA VILA

D'os oulivos e loureiros,
carballos, castaños, pinos,
sân-os que son verdadeiros,
sobrimes, xocundos trinos
que todo-l' os paxariños
levan no lindo pitouro
e que van pol'os camiños,
pol'as chouzazas e muiños,
com'un devino tesouro.

C'os máis sanos albedríos
 cantan mulleres e nenos
 alegres, n'os seus desvíos
 das cibdás y-os seus venenos.

Vigo, 2-2-1917.

LQHXE DA VILA

Os outros e fornos,
 carbalos, castiños, trinos,
 sán-os que son verdadeiros
 sobriños, xocundos trinos
 que todo-l os paratiños
 levan no lindo fitouro
 e que van pol' os camiños,
 pol' as choizas e miúdos,
 com' un devoto leuro.

ALBORADA

Revertendo Poesía

érguese xa a luz do Día.

que da Noite dormeu nas covas fondas.

E cobardes foxen xuntos,

meigas, trasnos e defuntos,

diant' a Aurora ô xurdir das negras ondas.

A meiga luz matutina

sobor da terra s' encrina.

Lameiros cobrindo vay, serras e montes,

aldeas, lugares e pobos,
viliñas, niños e tovos,
regueiros e lucos e veigas e fontes.

N'as silvas, nos ameneiros,
os paxaros, cantareiros,
xa están choutando e mais voan contentos;
ceiban chíos ó Este e Oueste.
¡Rix' o sol no teito céeste,
y-â cara, limpos, se miran-os ventos!

Vigo, 11-5-1917.

BELLEZA

Adorno qu'examáis él é sinxelo,
por todol'os mortás moy degoxado,
que por ningures vese desperciado,
pois tesouro é que todos queren telo.

Qu' é o que ten ela que tanto nos tenta,
finada perfeución da May Natura?
Éla fay qu' a corpórea formosura
seña motivo de garbo en quê a ostenta.

Misterio e ben profundo éla en sí encerra
n'os seus hábitos meigos y-encantados,
qu'os máis encantadores son da terra

Ben gardadas en sí, leva eñimática
o vaor dos vaores aperciados
que rinde â yalma záfia e mail'a yática.

Marín, 24-2-919.

¿CAL DOS DOUS?

I

Dinantes de se casar,
os noivos nos amoríos,
os dous quérense eispersar
seus naturás desvaríos.

Mil cousas íles se dñ,
portestan fidelidades,
falan d'amor un sen fin
anque señan vanidades.

II

Dimpois qu'á casarse chegan,
viven en xuntanza fel
un mes; dimpois se renegan...
je findóu a lúa de mel!

O home sempre se ve atado,
y-a mullere máis mírase tamén,
e se preguntan que beneficio ten
ise de s'haber casado.

O home brega pr'a muller,
e pol'o home a muller vese cincenta;
un e otro na labor sempre s'adrenta
pra poider os dous comer.

III

S'a muller de casada s'escraviza
e s'home s'escraviza de casado,
¿cal é dos dous o que s'independiza
e cal é d'íles dous o escravizado?..

Marín, 14-3-919.

O PIRMEIRO PRACER

No Paradiso bíbrico s'hachaba,
soilo, Adán - salvo as prantas y-animás - ,
y-ante todiño aquilo él non gozaba
porqu'íles n' eran, ay, da súa crás.

Mais, pol'o compracér, Deus, que morría,
quixo faguerlle máis bô o Paradiso;
d'unha costela mentras íl dormía,
a pirmeira muller formoulle pra iso.

E xa Adán unha vez il espertado
d'aquí sono porfundo, e non valdeiro,
quedouse eistáutico, un pouco abismado
ant'o formado corpo pracenteiro.

.....

O vate non comprende s'equivoca
decindo qu'o xocundo millor é sô a muller,
pois xa ô vela o prôbe Adán, no qu'o seu corpo toca,
sintfu d'os praceres o máis humán pracer.

Marín, 20-3-919.

REXURDE GALICIA (HINO)

Outa, espertada, xa s'ergue
Do leito, con luz e vida,
E libertá inxente, vergue
Nosa Galicia quirida.
Xa os vis caciques noxentos,
Non conteñen-a corrente
Do espírito cheo d'alentos
Da baruda celta xente.

Todos bós e xenerosos
D'ista sempre Nosa Terra,
Mociños muy pundôrosos,
Ergueno vouce de guerra.

Xa do Medúleo ven xoa
forte arenga do Poeta,
E, ceibe, a Terra s'entroa
Ô son da celta trompeta.

Rexurde a Nosa Galiza
C'a alma súa e curazón
Y=a escravitú s'esnaquiza
C'o sol da Redención.

¡Xa groriosa trunf'a Idea!
¡X'a tiranía s'aturde!
¡Xa na Vila e mais n'Aldea,
Galicia nova rexurde!

Marín, 4-4-919.

A COROACIÓN DE FEIXOO

Á raíz d' Homeaxe á
don Perfeuto.

Do seu fillo tan amante
nay Galicia agradecida,
nobrememente orgulecida,
deulle aprauso resoante
perdurabr' en tod' a vida.

Viva repersentación
os coros galegos fono

do ártabro país d'ensono,
que fiña a obriga e razón
en dar á Feixóo o seu trono.

Con locente croa d'ouro
non foy a chola cinguida
da y-alma boa e garrida
do dono do bruxo louro
de lembranza merecida.

E tampouco foy a croa
d'ouliivo, loureiro ou prata;
foy d'outra cousa máis grata,
diña sempre de gran loa,
do «Toxos-Froles» inata.

Qu'arrecadádol'os coros
tod'os que Feixóo fundóu,
d'íles o aprauso escoitóu,

cantos de risas e choros
qu'en herdo o celta deixóu.

O grande «Toxos e Frores»,
o «Cántigas e Aluruxos»,
mozos fortes coma buxos,
cheos d'enxebres amores,
que saben d'alalás bruxos.

O d'«Artística», de Vigo,
«Cántigas da Terra», a Cruña,
da múseca carabuña,
qu'ô Rexurdir dalle abrigo
c'a súa enxebre vicuña.

D'Ourense o gran «De Ruada»,
e «Foliadas e Cantígas»,
debullaron-as espigas
da sua lírica anada,
con emociós moy amigas.

O «Agarimos da Terra»
tamén veu de Mondariz
cantar sen algún deslíz
y-á Feixóo botar nha berra,
un aturuxo feliz.

Con istes coros galegos
que son de Patrea e Romaxe,
recibeu Feixóo homeaxe
qu'en cariñosos achegos
brindánolle vasallaxe.

Li' éles teceron-a croa
por él mesmo maxinada,
send'unha galuca cada
agurpacéon qu'entóa
un alalá ou alborada.

Ouh, gran faumaturgo celta,
do Folklore porpulsor,

á quen chama percursor
Galicia, a nobre y-esbelta,
garda o Homeaxe co-amor!..

Nobre Clavé galiciano,
insiñe Don Perfeuto,
matreota predileuto...
jouh, gaiteiro lerezano,
da Suevia gard'iste afeuto!..

Marín, 1919.

Á CARMiÑA

Es tí, Carmiña,
nena meiguíña
sen persomir.
Cand' é que falas,
á todos calas
c' o teu argoir.

Es tí, Carmiña,
cal anduriña,

moy caridosa.
Cando camiñas,
com' as pombiñas
ben fâlo arosa.

Boa armoñía
de sempatía
e reuñitú,
dá ôs teus modás
tan ideás,
linda virtú.

Gran formosura,
frolecultura
de xardín bon,
túa moral
e corporal
belleza, son.

Marín, Vran de 1919.

Á BERNALDINO G. PAZ

Lida no Cementerio Civil
de Pontevedra no Aniver-
sario da súa morte, no
homeaxe que ll'oferceno
as sociedades agrarias e
obreiras da capital, Poyo
e Morrazo.

I

A tí, que ben nos honrache,
nós vímoste agora á honrar;
aquiles por quen loitache
non te queren orvidar;

que dos peitos dos escravos,
pol-a Idea ben movidos,
foxen sinxelos salayos
qu'iles danche agradecidos
ô pensal' o que figueche
y-o pensare compunxidos
que tí, gran home, morreche.

—
Escansa en paz, loitador,
que, anque materéalmente
pra nós túa vouce finóu,
perdurará aquíl vaor
tan rexo e tan insurxente
qu'a túa verba nos dóu.

II

N'a frente luz, rebeldía
moy rexa, moy imutabre;
amor â cibdadanía,
demócrata encontrastabre.

Barudo republicano
de forte eisaltaceón,
moy trunfante cibdadano,
fillo insine da Razón.

Alma lírica de bardo,
carraxe de loitador,
que foy un novo Bayardo
en pro do traballador.

De Curros, Costales, Oxea,
de Chao, Casares, Carreiras,
bon émuo porpagando a Idea
pra ver framar súas bandeiras.

III

Recibe n'iste auto, Bernardiño,
dos probes, dos amantes da Idea,
proba eloconte de bon cariño
que che trân-â paz que che recrea.

Os que asobalados fono
y-hoxe redimidos son

da Península do Morrazo,
véñente a trubal' o sono
pra darch' espiritual abrazo.

Che quixeran dír poider:

- Erguete, morto, e anda xa - .

E anemoso verte erguer

e ch' oucir: - ¿Chegouvol' a libertá?... - ,

pra todos che responder

en delirante cramor,

con garbo e con frenesí:

- ¡chegounos!, gracias á tí,

que figueche gran labor.

—

En paz escansa na cova.

Pol' o que figueche en vida,

túa pátreas se renova,

¡túa arela foy comprida!

Recíbe o póstumo bô Homeaxe

qu' os de ideás novos hox ch' ofrecen

con palmas, loureiros e follaxe

con qu'eisí amostran que non ch'esquecen:
pois xa que fí nos honrache,
agora vímoste honrar;
xa que por nós fí loitache,
¡non poidémoste orvidar!

Marín, 25-10-1919.

O RIO MIÑO

Na Fonte Miña nace o teu gran rego,
Desaugado no mar pol'a fronteira.
E cruzas tod'o meigo chau galego,
Sendo a raya azul da nosa bandeira.

Marín, 3-10-920.

— Ô ALCALDE DE CORK

N'A SÚA HERÓECA MORTE

Cóm'un lóstrego craro,
de luz meiga e brillante;
pensamento precraro,
alma rexa e xigante.

De firans e verdugos
anemigo cerril,
non recoñeceu xugos
seu pensar varonil.

Títelos desperciôu,
riquezas e vaores,
e logo s'íl xuntou
c'os nobres loitadores.

C'a pruma e máis c'a espada
fíxose loitador
e ô tempo arrecadaba
sona de trovador.

.....
E sendo íl un xugar,
morreu pol'o Ideal
que ben soupo cantar
heróeco e moy xuncal.

E ansiando libre ver
súa terra quirida,
arriscouse a morrer...
Perdera amor â vida.

Marín, 1920.

PURDENCIO CANIÑOT

(SEMBRANZA)

Feita pra ser lida n'unha
velada qu'había de cele-
brarse en Pontevedra por
iniciativa de Lois Amado
Carballo.

Non foy unha lumeira
qu'ô mundo alumeara
con luz maravileira,
formosa, meiga, crara;
    mais, il un xénio foy
qu'á todos azmiróu
e qu'á todos lle doy
porque se malogróu.

Tiña no pensamento
moy célticas ideas
que fono espiramento
bô d'as suas noveas.

Tiña tamén espírito
de moy sofil poeta,
mais, na prosa, bendito,
a sua obra suxeta.

Tamén sendo galego
esquirbeu castelán;
mas, foy o seu trafego
de fondo galicián,

pois ben sempr'eis persóu
nosa psicoloxía
e da raza amostróu
a inxente fidalguía.

.....
.....

Uns admiradores
co-espírito decidido,

hoxe antré bôs louvores,
mostran que n' é esquecido.

¿Cómo selo poidía
cando tanto vaía
que, anque non foy lumeira
qu'ô mundo alumeara
con luz maravileira,
formosa, meiga, crara,
un nobre xénio foy
qu'á todos azmiróu
e qu'a todos lle doy
porque se malogróu?..

Marín, 28-2-921.

PROBES CONTRA PROBES

Os tempos son de misérea.
Sen traballo, que comer,
o pobo, pol'a lacérea
vese o probe esmorecer.

Trunfan-acaparadores,
os que c'a fame negócean;
viven fartol'os señores,
os que sempre comen y-ócean.

Os chamados gobernantes
non hachan resolución

ôs probremas apremiantes
pranteados na nación.

O pobo, cheo de fúrea,
estoupa e, dubidación,
curta, pr'acabar penúrea,
levado da indiñación.

Enchense ruas e prazas
pol'a inxente multitude;
y-érguense os puños cal mazas
maudicindo a mansedume.

En van apôstos barudos
contañen-â moitedume,
poil'os espritos metudos
están todiños de lume;

e diríxense ô saqueo.
N'unhos pouquiños momentos,
valeiran sen máis receo,
centos d'estabrecementos.

. . . . .

O pobo, foy satisfeito?

Non, que non comprea seu deber;
non soupo usal' o direito
para xusticia faguer;

qu' os mais probes comerciantes
arruiñóu sen miramentos...
deixando impune ôs causantes
dos bôs estabrecementos.

Logo, o pobo, no carraxe
il obróu con forza lúbrica?..
¡Ouh! non, qu' os do bandidaxe
gardounos a forza púbrica.

Marín, 3-4-921.

MORREU LONXE

Morreu lonxe da terra
que mozo coltivara,
a terra qu' o mirara
encantador nascer;
a terra qu' o quiría
e d' a qu' il foy foxido,
por non haber quirido
sofrir un vil poider.

Aquí eidiño meigo
d'os seus vellos herdado,
por pouco ll' é roubado,
sen-a máis compasión,
samente por motivo
de d'íl non ben sacar
o xusto pra pagar
a vil contrebuzón.

Ouh, canto il s' esforzou
traballando á cotío
pr'a renda ô señorío
poidérelle pagar!..
Mais, por mais qu' o probiño
ufano traballaba,
apenas se sacaba
pra fere que xantar.

Un día decideuse
á vendel' a casiña,
a vaca, o eido, a viña,
por oito mil reás.

E foise alén dos mares
c'a y-alma moy firida,
a boscar millor vida
nas rexións tropicás.

Corrend' as eistensiós
da fertil Centr' América,
cal na Penínsua Ibérica
loitou pra sousistir.
Y-anque con gran traballo,
aforróu algo xa,
gozando a libertá
qu' eiquí non poido fl vir.

E cand' o bon rebelde,
viril, entusasmado,
voltar fiña pensado,
a saúde perdéu.
Pensando moy choroso
na terra noite e día,
a frebe o consumía...
e, sen voltar, morréu.

Marín, 10-4-921.

À INSIÑANZA

Dade ô probe
pan y-escola,
non d'esmola,
por deber,
con pacencia
intuitiva,
pra que viva
con saber.

Eterna gloria â Insiñanza
que concéneas aluma con fervor
y-a escravitú da lñoranza
esvae c'o seu vívido eisprendor.

Demos grande, boa estima
o qu'â Enfancia das tebras escorrenta
pra qu'ô mundo éla redima
de toda cousa inutil e noxenta.

¡Qué cousa máis linda
é a d'adeprender,
qu'afeutôsa guinda
á todos saber,
y-á todos redime
da vil lñoranza!..

.....

¿Qu'habrá máis sobrieme
qu'a santa Insiñanza?

Marín, 23-7-921.

O HERDO DE CARME

I

¡Probe Carmiña!
¡qué sorte a súa!
Vive soiliña
con vida crúa.
E traballando
sempr' á cotfo,
¡ouh!, vay pasando

sen-albedrío.
Con dous miniños,
froito d'amor,
dous anxeliños,
vidas en fror,
bô lenitivo
a probe ten
ô seu dôr vivo
de penas cen.

II

Moito éla loita
e sén demoras,
e máis escoita
marmuradoras
linguas rüís
cheas de envexa,
que en modos vis,
sempre a calúnean,
sempre a denigran

sempre a inxúrean,

sempr'asumigan...

e ¡ay, coitadiña!

todo íla aganta

resiñadiña,

santa, moy santa.

III

¡Probe! quedou

horfa de nena;

logo casou,

ña pequena...

pra ser viüda

abandoadada,

pasando ruda

vid'arrastrada.

Mais, coitadiña,

sô á traballar,

ben se resiña,

soilo en pensar:

qu'a súa nay lamén
ingal qu'éla pasou.
A sorte d'éla fen...
iqué d'éla é o qu'herdóu!

Marín, 21-8-921.

A ANDURIÑA

Pra D. Xosé Trasande.

Paxariño cariñoso
que nos vesita n' o vran
e torna ô chan africán
n' outono, moy persuroso.

Ingal quã nocencia, está
o seu peito brancuxado,
e, com' a fraternidá
o seu pescozo encarnado.

¿Cóma n'ha ser boa
se piadosa ô Redentor
d'espñal'a croa
ll'éla sacou con amor?

E, ¿cóma fraternizadora
non-ha de sel'a ave lixeira
se d'un mundo á outro é mensaxeira
sempre recibida en boa hora?..

Marín, 19-9-1921.

A LEVABAN PO-LA VEIRA...

Pra don Anton Losada e
Diéguez, e'o mais fondo
agarimo.

I

Levaban pol-a veira
oureada d'o mar,
â nena feiſiceira,
queda, ſen latexar.

A levaban pol-a veira
â virxiña mariñeira

n'os brazos esforzados
y-á pasos preguiceiros,
dous bellos mariñeiros
c'ollos embagoados.

II

¡Probiña! ¡enfels! ¡probe nena!
Us mexilós colléu;
se ía; esbarou n'unha pena
e n'o mar s'afondéu.

Cando á auxiliála acodiron
os dous vellos pescadores
¡ay!, n'ela xa eles non viron
de vida algús respradores.

III

A levaban pol-a veira
aireadiña do mar,
â nena tan churrusqueira
de melosiño falar.

Aló, dende un eiral,
un mozo os dexergóu,
e o ver íl cadro tal,
bulindo s'achegóu.

- ¿Qué ten?.. - íl preguntóu.

- Nada - lle cuntestano.

- Non, algo lle pasóu - ...

y-os seus ollos chorano...

- ¡Dimo íí, miña Marcela!..

¡Dimo, sí! ¿Porqué eisí vas?.. -

mais éles seguían co-éla,

sen faguer caso ô rapás.

- ¡Dimo - berraba a sufrir

e descomposto - , quí a vida se m'acorta!..

- E, ¿cóma ch'o vay dicir

- ll' éles dixeno - , s'a probiña vay morta?..

Marín, 21-9-921.

MANOLO QUIROGA

Os anxeliños, n' éxtase, do ceo,
escoitan cal tremoa o seu violín,
e todos, coma as feras ant' Orfeo,
adorméceas o céltigo xirín.

C'as cordas do instrumento italeano
que tan defices son de ben pulsar,
íl, qu' é de pura cepa galiciano,
ô gran Sarasate soupo emüar.

Y-a Fama, en tod' o mundo intelixente,
fix' oucir con xusticia a gran trompeta,
grorificand' ô xenio fan inxente,
ô ártabro que ten alma de poeta.

Xove e ateigado xa de loureiros estimabres,
dono de gloria sen fin,
chamado é pol' os fillos d' Euterpe máis notabres,
•Rey mago do violín. •

Marín, 26-9-921.

PRA UNHA NENA

En vez de siñorita,

dispida de labrega

puramente galega,

eu te quixera ver.

Con zoquiñas de Lugo

e dengue a muradana,

rapaza máis galana

non-había d'habèr.

Marín, 15-2-922.

TANTOS NOIVOS

Tantos noivos tiveche, miniña,
e ferás tantos,
que f'has quedare aíña
pra dispir santos.

Ourense, 8-IV-922.

NOBRE XENREIRA

¡Qué grande, outa e fermosa,
do hirmán Vento a fereza
que zoando s'abate
sobor da terra queda,
atuíndo os espazos
con auitudes bélicas!

¡Qu'impoñente o hirmán Mar
cando brúa en xenreira
e impeutôso e baril

esnácase nas penas,
d'as qu'ha sair infeiro
e c'a mesma forteza!

¡Qué gosto oucil'os queixos
d'asustada alboreda
que no gran vendabal
beila sobor da terra,
e ver com'azoutando
a yauga nas vidreiras
parce que cham'âs almas
pr'espertalas da inercia!

¡Ouh, mare tan inxente
que bruante t'encrespas!

¡Ouh, queixumes outivos
da múltiple arboreda!

¡Ouh asubíos do Vento
de vouce medoñenta
y-azoutes do aluvión
que, tolo, inunda a Terra!

Ouh, temporal ruxente...

Miñ' alma, a tí che reza,
porqu'eres tí quen ves
ô fondo da concencea,
decírnol'a verdade,
con fundada soberbã,
da grandeza infinita
da Gran May Natureza.

Marín, 21-12-922.

RICARDO MELLA
NON SOILO DE PAN

O home, cal señ' a súa condición,
d'algo máis vive que non é o real;
pois tend'en conta da vid' a razón,
a vista pon sobor d'algo ideal.

Pois por riba da humana desazón,
outro sentido move ô racional,
qu'o fay pensar no que nobre e santo é:
o espírito y-a doutrina, a Ideia, a Fé.

¿Póidese chamar sere racional
aquíl que posto ten-o pensamento
tan sô no circo da vida real
e sume a súa atención no movemento
qu' a vil Necesidá ll'impón bestial?
E, ¿poide ter un san e nobre intento
quen somido no mundo vil, falsáreo,
o sobrime ñora d'un santo ideáreo?

Marín, 25-12-922.

PARTE PRIMEIRA
RICARDO MELLA

D'Espártaco nos tiña a forte rebeldía,
e, coma Prisciliano, n'apóstol s'erixeu
e loitou perdicando a lus d'un Novo Día
qu'en sonos moy humanos na súa bondá veu.

D'espíritus audaces foy lumifiosa Guía,
e, coma Don Quixote, non se debía ô Eu;
qu'entortos esfaguendo con nobre fidalguía,
baril rompendo lanzas, de cote nos vivéu.

Invíto lexionario qu' Acracia tivo en pé,
a verba por mosquete y-a pruma por espada
e n'un porvir leixano, ridente, posta a Fé.

Morreu cal santo laico, rodiándoo azmiraciós.
¡Loubado fl, espartano d' esta Idá malpocada
qu'erguéu seu nome â Groria cal soilo o erguen osbôs

Vigo, 9-1925.

RICARDO MELIA

PARCE QUE FOY HONTE

No aniversario da morte
de Pabro Igrexas.

Parce que iña foy honte
qu' a barca de Caronte
ô loitador levóu,
y-aquí nobre espartano,
ay, xa nos fay un ano
qu' ista vida deixóu.

Loubado seña o nome
d'aquíl xigante home.
E loubado seña él,
qu'erguéu a sua vos
pra levar de sí en pos
ô pobo d'Israel!

Escravos d'alma forte:
choráchel'a sua morte
iña honte moy tristeiros
e iña oxe ben chorades
aquíl que ben lembrades
coma y-homes inteiros.

Aquíl celta barudo,
espartano metudo,
venerabre drüida
do societario clan,
deixóu aquista vida,
mais, n'a deixou en van.

O pobo qu' o recorda,
non vaise pl' a borda,
pois sigúe o seu camiño,
e n' as tabras de Marx
qu' ergueno as súas mâs,
lêr sabe o seu Destiño.

¡Ouh! Parece qu' iña o temos
e parece qu' iña o vemos
revertendo agardanza,
coma Brigo mirar
un mundo en lontananza
mais xusto, s' achegar.

Aquíl celta tan rexo,
parece qu' iña está acexo
c' os ollos aziudados,
fero com' un león,
erguend' ôs eisprotados
contra toda opersión.

E, ledo e franciscano,
o tan fero espartano
vémol-o no seu lar,
homild'e caridoso,
bon pay e bon esposo,
c'os nenos enredar.

Aquí neno hospiciano,
enxebre galiciano,
fiña d'íl sel-o y-home
que no solar ibeiro
erguéranos d'obreiro
a diñidad'e nome.

Bô e xeneroso inato,
foy novo Viriato
qu'erguéu a bizarría
y-o talento lanzal,
contra da Burguesía,
da eisprotación social.

Ouh, eisprotadas xentes,
rebeldes e coscentes:
mirade pr'o pasado
e comparádeo á agora:
por il encamiñado
vay todo hacia outra aurora.

O vil Capitalismo
foxe ant'o Socialismo.
¿Non vedes cóma foxe?
Non contén âs hispánicas
hôstes, feitas titánicas
por Pabro Igrexas Posse.

Vede âs orgaizaciós,
âs obreiras lexiós,
avantar, vigorosas,
coma na vida d'il,
cantando a centos mil
da Libertá as estrofas.

Hirmás:

¿Non parece qu'honte
foy cando iña Caronte
ô abô nos rebatou?
E, ay, xa nos fay un ano
qu'a mortel'o levóut!

Vigo, XII-MCMXXXVI.

NOITE BOA

Hox' é noite Noite-Boa,
e mañán é Navidad;
non chove ni-o vento soa,
mais, noite de frío está.

Hox cada ún na súa casa
ha xantar e cear ben,
festexand' eísí sin tasa
ô que nasceu en Belén.

Hoxe turrós, mazapás,
n'as mesas n'han de faltar,
nin en compota as mazás
y-o bacalláu á fartar.

O que no ano non se vé
n'as mesas hoxe ha d'estar;
habrá champán e xerez
y-o máis perciado manxar.

Qu'hoxe a Navidá celebre
é natural o máis probe,
qu'hoxe da orxía é a frebe
y-hoxe o carnaval se move.

Hox'é noite de rüada,
de bacanal e d'orxía.
Trúllase hastr'a madrugada
e... mañán será outro día

Chámante a fí Noite-Boa

porque trouxeche a Xesús,
que cinguíu d'espíñas croa
e foy morto n'unha crus.

Noite de fartura á oito
con furrón e mazapán...
¡cantos che pasan sin leito,
ni-amor, ni-abrigo, nin pan!..

Vigo, 22-12-1926.

SEMPRE MOZO

Cal roxos druídas, sobor seixos e barro,
revestidos da estola do xugo,
os marelos arrastran-o carro.

Ten-o chedeiro a forma d'unha lira,
os fungueiros son cordas de pau,
o eixo, un bandullo que xira,
as rodas son uñas que rañan-o chau.

Cand'o eixo ventrílucuo se queixa,
un ronco de gaita somella tamén.

O carreteiro, s' é petrucio d' enrugada frente,
n' as meixelas ten côr de cereixa.

Ouh, carriño celta, tí sempre mozo estás;
invíuto ant' o Porgueso,
tan antigo e tan neno por eso,
es Rey das Congostras iña n' estas idás.

Levand' á costas magnífico automobre,
eu te vín cruzar pol' a serra;
¡Os marelos fiñan un rire nobre!
¡O eixo entoaba os alalás da Terra!

Vigo, 5-7-927.

AS QUE NON VOLTAN

Badelan algareiras
dispidas de cöres,
con recendor de frores,
lembranzas garimeiras.

Coma nenos da escola,
choutan sobor da chola
as ilusiós pirmeiras.

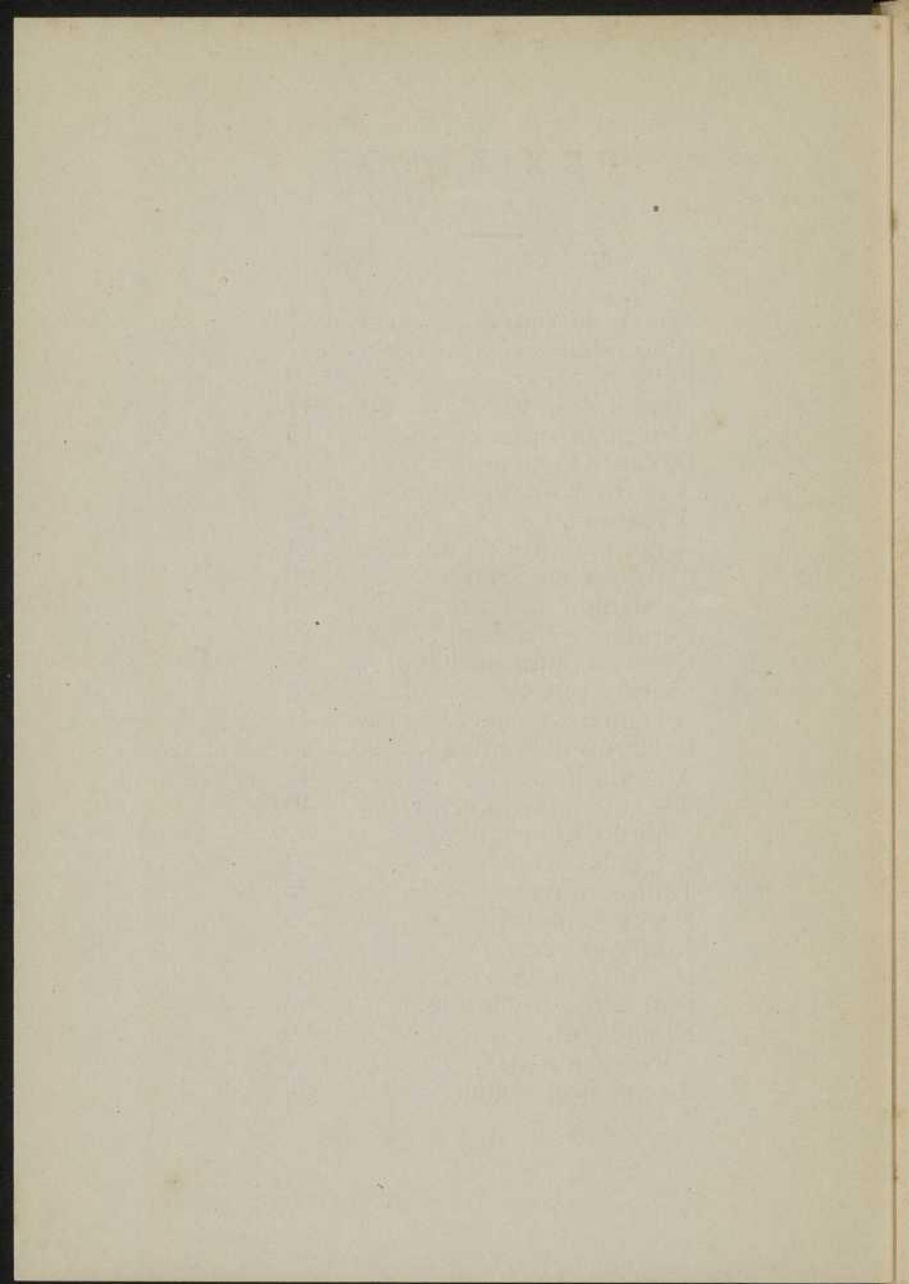
Vigo, 5-7-1927.

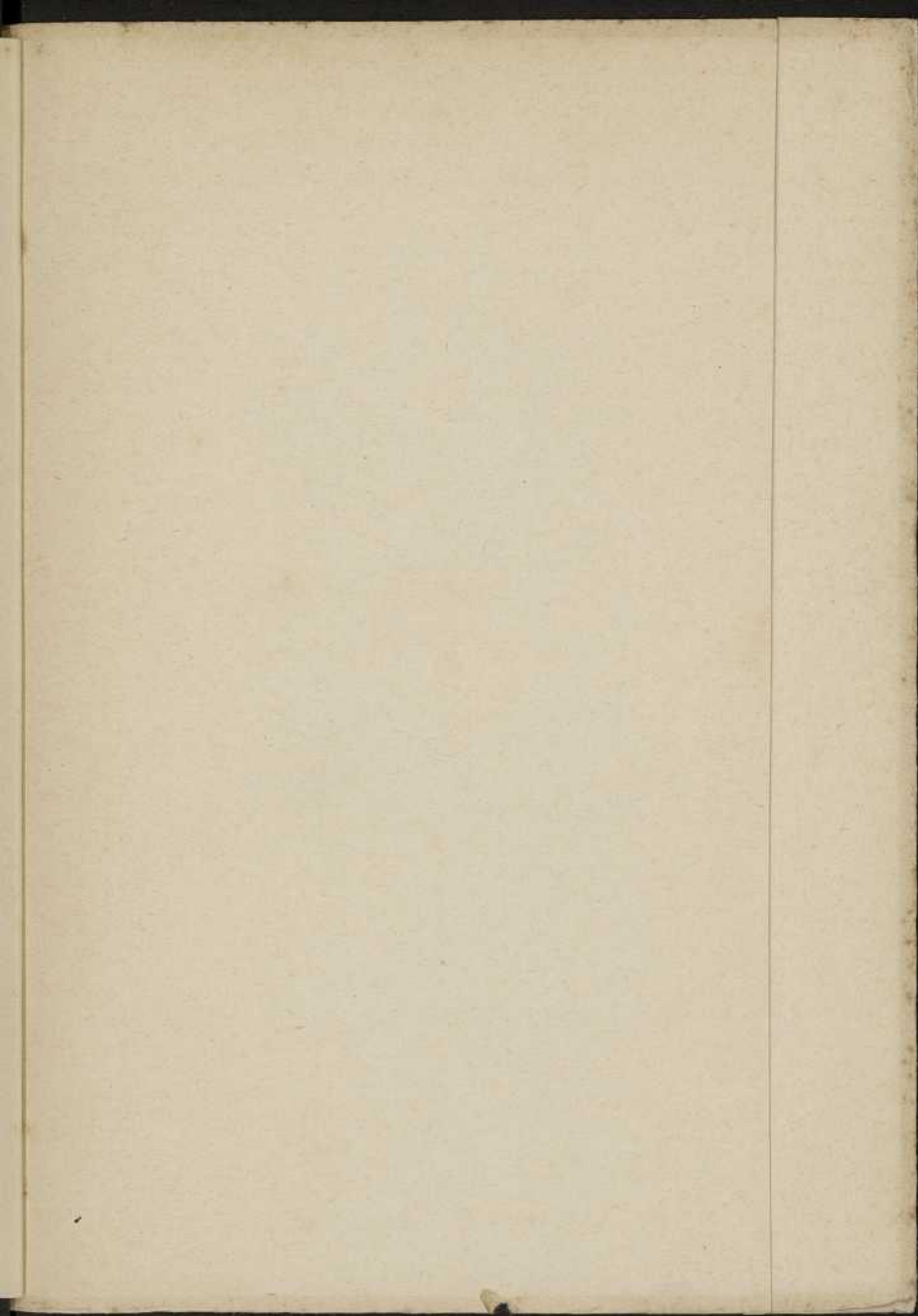
REXISTRO

Lonxe da vila.....	5
Alborada.....	7
Belleza.....	9
¿Cal dos dous?.....	11
O pirmeiro pracer.....	13
Rexurde Galicia.....	15
A coronación de Feixóo..	17
Á Carmiña.....	22
Á Bernaldiño G. Paz.....	24
Ó Río Miño.....	29
Ó Alcalde de Cork.....	30
Purdéncio Canitrot.....	32
Probes contra probes.....	35
Morreu lonxe.....	38
A Insiñanza.....	41
O Herdo de Carme.....	43
A Anduriña.....	47
A levaban pol-a veira.....	49
Manolo Quiroga.....	52
Pra unha nena.....	54
Tantos noivos.....	55
Nobre xenreira.....	56
Non soilo de pan.....	59
Ricardo Mella.....	61
Parce que foy honte.....	63
Noite Boa.....	69
Sempre mozo.....	72
As que non voltan.....	74

REAL
G

4

